

NOTE 2026-01

Det europæiske demokratiskjold

EU-Kommissionen har med det politiske initiativ 'European Democracy Shield' udstukket rammerne for tiltag der skal modvirke udenlandsk indblanding i de europæiske demokratier og styrke modstandsdygtigheden over for desinformation. Demokratiskjoldet blev første gang skitseret i 2020 af Kommissionen som en '[demokratisk handlingsplan](#)'. Det kan vise sig væsentlig i spørgsmålet om dannelse, digital ageren og i forhold til hvilken rolle uddannelsesinstitutioner spiller, som et værn for europæiske demokratier.

Baggrundsdokumenter:

- [Kommissionens Meddelelse om det europæiske demokratiskjold](#).
- [Europa-Parlamentets ordførers arbejdsrapport \(april 2025\)](#).
- [Kommissionens handlingsplan for det europæiske demokrati \(2020\)](#).
- [Faktablad om demokratiskjoldet](#).
- [Kommissionens pressemeddelelse om demokratiskjoldet](#)

1

Uddannelse som et værn for demokratiet

Kommissionens Meddelelse om det europæiske demokratiskjold blev offentliggjort den 12. november 2025. Her fremhæves uddannelsesinstitutioner og deres evne til at undervise i kritisk tænkning, kritisk medieforståelse og "inclusivity, freedom of speech and active civic engagement" (s. 21), som en afgørende faktor for at opretholde et robust demokrati. Skoler og uddannelsesinstitutioner skaber færdigheder i hvordan man er en god medborger, og bidrager til samfundsforståelsen. Udover EU-programmerne Erasmus+, Citizens, Equality, Rights and Values Programme og Horizon Europe, der alle bidrager til at demokratisere EU, fremlægges i der konkrete initiativer, der skal øge sammenspillet mellem uddannelse og demokrati. Herunder fremvises de relevante initiativer (s. 21-23):

- Videreudvikling af '[2026 Basic Skills Support Scheme for Schools](#)', inden for medborgerskabs-, digitale-, matematiske- og videnskabelige færdigheder.
 - Herunder, vil Kommissionen præsentere '[2030 Roadmap on the future of digital education and skills](#)', der har til hensigt at booste digitale færdigheder, AI literacy og kritisk tænkning.
- Opdatering af '[Guidelines for teachers and educators on disinformation and digital literacy](#)' (Se endvidere [publikation fra 2022](#))

- Udvikling af et opdateret '[EU citizenship competence framework](#)', i samspil med '[guidelines to strengthen citizenship education in schools](#)'.
- Støtte medlemsstater i at udvikle allerede eksisterende eller implementeringen af nationale eller regionale *media literacy* strategier (eksemplificeret med Maltas 2025-2030 [Digital Education Strategy](#)).
- Lave en [EU democracy guide](#) for EU's borgere.
- Kommissionen vil fremvise en opdateret version af '[recommendation on supporting scientific evidence and its use in public policymaking](#)', for at understrege den videnskabelige frihed, der er essentiel for EU's akademiske værdier, og vil blive yderligere understreget i det kommende '[European Research Area Act](#)'.

Bagom det europæiske demokratiskjold

Det europæiske demokratiskjold hviler i praksis på en række allerede vedtagne eller implementerede retsakter. Særligt centrale er [Digital Services Act](#) og [Digital Markets Act](#). Allerede i 2020 blev demokratiskjoldet fremlagt af Kommissionen som et politisk initiativ som en del af handlingsplanen for det europæiske demokrati. I 2024 blev demokratiskjoldet præsenteret af Ursula von der Leyen som det fremgår af tidslinjen i *figur 1*:

A timeline of the Shield

(Figur 1: [European Partnership for Education](#))

Demokrati og kritisk informationstilegnelse bliver i demokratiskjoldet forstået som et bredt samfundsanliggende, der ikke alene er et sikkerhedspolitisk problem, men en demokratiindsats, hvor uddannelsesinstitutioner spiller en væsentlig rolle. Det handler om friheden til demokratisk dannelse, akademisk frihed og om at skabe et sikkert digitalt informationsmiljø, som børn, unge og studerende kan færdes i.